

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 11.12.2007
KOM(2007) 803 lopullinen
I OSA

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPPA-NEUVOSTOLLE

**Strategiaraportti uudistetusta Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategiasta: uuden kauden
(2008–2010) käynnistäminen**

Uudistamista jatkettava

UUDISTAMISTA JATKETTAVA

Uudistamalla Lissabonin strategian vuonna 2005 ja suuntaamalla sen kasvuun ja työllisyyteen Eurooppa on päässyt pitkälle. Unionin työskentelytapaan on tullut jäädäkseen merkittävä muutos: jäsenvaltioiden ja komission läheinen kumppanuus ja selkeä vastuunjako ovat mahdollistaneet merkittävän edistymisen.

Tulokset ovat jo nähtävissä. Talous on paljon paremmassa kunnossa kuin vuonna 2005. Kasvu on vahvaa. Viimeisten kahden vuoden aikana on luotu lähes 6,5 miljoonaa työpaikkaa, ja vuoteen 2009 mennessä luotaneen vielä toiset 5 miljoonaa. Näiden lukujen takana on miljoonia eurooppalaisia, jotka on nostettu työttömyyden kurimuksesta ja joiden elämä on kääntynyt parempaan suuntaan.

Kasvu on tietysti osittain noususuhdanteen ansiota. Rakenneuudistuksilla, joita jäsenvaltiot ja unioni ovat viime vuosina toteuttaneet Lissabonin strategian puitteissa, on ollut merkitystä, ja ne takaavat parhaan suojan laskusuhdanteen varalle.

Lissabonin strategia on EU:n väline, joka kulkee muutoksen rinnalla. Se on olennainen osa niitä keinoja, joilla unioni vastaa globalisaation haasteisiin, ja se auttaa eurooppalaisia käsittelemään näitä uusia haasteita ja mahdollisuuksia.

Uudistaminen voi olla rankkaa, eikä siihen aina suhtauduta suopeasti. Uudistukset ovat kuitenkin ainoa tapa vastata tämän päivän tarpeisiin. Tähänastiset tulokset kannustavat meitä eteenpäin strategian seuraavalla kaudella.

Tämä tarkoittaa, että uudistamista on jatkettava. Liian monet eurooppalaiset ovat edelleen työttöminä. Eurooppalainen liiketoimintaympäristö ei vielä ole yritysten kasvun kannalta paras mahdollinen. Innovoinnin, tutkimuksen ja kehityksen edistäminen on Euroopassa edelleen hajanaista, ja yksityisen sektorin panos on vielä riittämätön. Olemme vasta alkaneet tehdä EU:sta vähäisten hiilidioksidipäästöjen taloutta. Koska talouskasvun hidastuminen maailmanlaajuisesti on mahdollista, on tärkeää jatkaa määrätietoisesti uudistamista ja lisätä talouksiemme joustavuutta.

Lissabonin strategia edellyttää vahvaa johtajuutta. EU:n johdolla syntyy tuloksia. Kevään 2006 Eurooppa-neuvostossa sovitut ensisijaiset toimet ovat todella panneet asioihin vauhtia. Yrityksen perustaminen on nyt lähes kaikissa jäsenvaltioissa entistä helpompaa ja nopeampaa. On sovittu yhteisistä joustoturvaperiaatteista. Tämä on vankka pohja uusille poliittisille aloitteille.

Meidän on hyödynnettävä tätä innostusta ja laadittava kunnianhimoinen luettelo uusista toimista. Tässä joitakin esimerkkejä siitä, mitä meidän on yhdessä tehtävä:

- vähennettävä koulunkäynnin keskeyttävien määrää, jotta kukaan ei jää keltasta globalisaation aikakaudella
- luotava Eurooppaan uusi ”viides vapaus”, osaamisen vapaa liikkuvuus, jotta Eurooppa voi hyödyntää luovuuttaan
- kehitettävä nopeita internetyhteyksiä innovoinnin edistämiseksi ja Euroopan pitämiseksi internetaikakaudella eturivissä

- tuettava pieniä ja keskisuuria yrityksiä antamalla pienyrityksiä koskeva eurooppalainen säädös
- parannettava merkittävästi rakennusten energiatehokkuutta käyttämällä mittavia julkisten hankintojen määrärahoja muutoksen aikaansaamiseksi
- vahvistettava koulutuksen, tutkimuksen ja innovoinnin keskinäistä yhteyttä, erityisesti perustettavan Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutin toiminnan ja yhteisten teknologia-aloitteiden avulla.

Euroopalla on ainutlaatuinen tilaisuus muuttua luovaksi, moderniksi, innovaatioystävälliseksi, vähäisten hiilidioksidipäästöjen taloudeksi, jossa dynaamisen liiketoimintaympäristön, korkean osaamistason työvoiman ja laadukkaan koulutuksen tukena on vahva sosiaalinen malli. Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategian ansiosta me eurooppalaiset voimme elää väylien, mahdollisuuksien ja yhteisvastuun yhteiskunnassa, jossa voimme hyödyntää avoimuutta ulkomaailmaan ja muokata globalisaatiota eurooppalaisten arvojen mukaiseksi.

José Manuel Durão Barroso

Brysselissä 11. joulukuuta 2007

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Johdanto	5
2.	Ensimmäisen Lissabonin kauden (2005–2008) aikana toteutetut rakenteelliset uudistukset.....	6
3.	Lissabonin strategian syventäminen seuraavan kauden aikana	7
3.1.	Uudistusten läpivieminen kansallisella tasolla.....	7
3.2.	Talouspolitiikan koordinoinnin vahvistaminen.....	8
3.3.	Yhteisön tasolla tarvittavat uudistukset, yhteisön Lissabon-ohjelma mukaan lukien..	9
3.4.	Ulkoisten toimien muotoilu.....	9
3.5.	Kansallisen tason, yhteisön tason ja kansainvälisten toimien yhdistäminen tehokkaaksi politiikaksi.....	10
4.	Toimet neljällä ensisijaisella alalla	11
4.1.	Investointi ihmisiin ja työmarkkinoiden uudistaminen.....	11
4.2.	Liiketoimintapotentiaalin vapauttaminen erityisesti pk-yrityksissä.....	13
4.3.	Panostus osaamiseen ja innovointiin.....	14
4.4.	Energia ja ilmastonmuutos	16
5.	Jatkotoimet keväällä 2008 kokoontuvan Eurooppa-neuvoston jälkeen	17

1. JOHDANTO

Uudistaessaan Lissabonin strategiaa vuonna 2005 Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot sitoutuivat uuteen kumppanuuteen, jolla pyritään turvaamaan kestävä kasvu ja työllisyys.

Nyt kun kolme vuotta on lähes kulunut, kumppanuuden tulokset ovat selvästi nähtävissä. Talouskasvun odotetaan kiihtyvän vuoden 2005 1,8 prosentista 2,9 prosenttiin vuonna 2007 ja 2,4 prosenttiin vuonna 2008. Vaikka suurin osa viimeaikaisesta kasvusta on noususuhdanteen ansiota, jäsenvaltioiden rakenneuudistuksilla on myös ollut vaikutusta. Viimeisten kahden vuoden aikana on luotu lähes 6,5 miljoonaa työpaikkaa, ja vuoteen 2009 mennessä luotaneen vielä toiset 5 miljoonaa. Työttömyyden odotetaan laskevan alle 7 prosentin eli alimmilleen sitten 1980-luvun puolivälin. Työllisyysaste on tällä hetkellä 66 prosenttia, eli se on noussut paljon lähemmäs Lissabonin tavoitetta, joka on 70 prosenttia. Ensimmäisen kerran kymmeneen vuoteen työllisyyden voimakas kasvu on kulkenut käsi kädessä tuottavuuden vankan kasvun kanssa. EU:hun äskettäin liittyneissä jäsenvaltioissa elintaso nousee selvästi.

Kaikki jäsenvaltiot eivät kuitenkaan ole toteuttaneet uudistuksia yhtä määrätietoisesti. Joissakin uudistuksissa, kuten markkinoiden avaamisessa ja työmarkkinoiden segmentoitumisen purkamisessa, on jääty jälkeen. Samaan aikaan olosuhteet ovat muuttumassa vähemmän suotuisiksi maailmantalouden kasvun hidastumisen, rahoitusmarkkinoiden kuohunnan ja hyödykkeiden hintojen nousun vuoksi.

Valtioiden ja hallitusten päämiehet keskustelivat lokakuussa 2007 Lissabonin epävirallisessa Eurooppa-neuvoston kokouksessa Euroopan suhtautumisesta globalisaatioon¹. He vahvistivat uudistetun Lissabonin strategian keskeisen aseman ja pyysivät syventämään sitä seuraavalla kaudella. Lisäksi he korostivat, että EU:n olisi käytettävä strategiaa globalisaation muokkaamiseen omien arvojensa ja etujensa mukaisesti. Unionin kehitysmalli, jossa kilpailukykyyn yhdistyvät yhteisvastuu ja kestävyys, ja sen pitkä kokemus taloudellisesta yhdentymisestä voivat olla merkittävä valtti globalisaation aikakaudella. Lissabonin sopimuksen allekirjoittamisen myötä EU siirtyy uuteen aikakauteen. Nyt kun merkittävät institutionaaliset kysymykset on ratkaistu, EU voi kiinnittää huomionsa asioihin, joilla on suora vaikutus kansalaisten jokapäiväiseen elämään.

Tämän kevään 2008 Eurooppa-neuvostolle esitettävän tiedonannon ensimmäinen osa sisältää komission ehdotukset siitä, miten strategiaa pitäisi viedä eteenpäin. Siinä korostetaan kansantalouden vakauden merkitystä ja tarvetta toteuttaa jäljellä olevat uudistukset, jotta voidaan vahvistaa niitä perusteita, joilla vakaata talouskasvua tulevaisuudessa ylläpidetään, ja auttaa EU:ta kestämaan maailmantalouden epäsuotuisaa kehitystä.

Toinen osa sisältää arvion kunkin jäsenvaltion (ja euroalueen) edistymisestä kansallisen uudistusohjelmansa toteuttamisessa sekä neuvoston hyväksymät maakohtaiset suositukset². Kolmas osa on oheisasiakirja, jossa on yksityiskohtainen arviointi edistymisestä politiikanlohkoittain³. Lisäksi Lissabonin paketti sisältää seuraavat asiakirjat: 1) ehdotus neuvoston suositukseksi maakohtaisten suositusten ja seurattavien asioiden tarkistamiseksi; 2)

¹ Euroopan yhteinen etu: menestyminen globalisaation aikakaudella - KOM(2007) 581.

² Neuvoston suositus 2007/209/EY, annettu 27 päivänä maaliskuuta 2007 (EUVL L 92, 3.4.2007).

³ Työllisyyttä koskeva osa on myös yhteisen työllisyysraportin perusta. Siinä on myös tiivistelmä kasvualoitteen väliarvioinnista.

ehdotus neuvoston suositukseksi, jolla kasvua ja työllisyyttä koskevat yhdennetyt suuntaviivat vahvistetaan; 3) uusi yhteisön Lissabon-ohjelma; ja 4) analyysi rakennerahastojen suuntaamisesta uudelleen kasvun ja työllisyyden tukemiseksi.

2. ENSIMMÄISEN LISSABONIN KAUDEN (2005–2008) AIKANA TOTEUTETUT RAKENTEELLISET UUDISTUKSET

Vaikka siitä, mitä pitäisi tehdä, vallitseekin laaja yksimielisyys, toteutusvauhti on ollut epätasaista. Kaikki jäsenvaltiot ovat toteuttaneet vuoden 2005 jälkeen merkittäviä uudistuksia, mutta jotkut ovat vastanneet haasteisiin toisia määrätietoisemmin. Viimeisen vuoden aikana on ollut nähtävissä merkkejä ”uudistusväsymyksestä”.

Myönteistä kehitystä on, että budjettivajeet ovat supistuneet suhteessa BKT:hen vuoden 2005 2,5 prosentista vuodelle 2007 ennustettuun 1,1 prosenttiin ja julkinen velka on vähentynyt vuoden 2005 62,7 prosentista hieman alle 60 prosenttiin vuonna 2007. Mahdollisuutta käyttää suhteellisen vahvaa kasvua rakenteellisten alijäämien supistamiseen ei ole kuitenkaan täysin hyödynnetty, etenkin euroalueella.

Joissakin jäsenvaltioissa kasvuolosuhteiden kohenemisen rinnalla on syntynyt vähitellen epätasapainoa, mikä näkyy suurina vaihtotaseen alijääminä ja ylikuumenemisen merkkeinä, kilpailukyvyn heikkenemisenä, kotitalouksien velkaantumisenä sekä asuntojen hintojen nopeana nousuna.

Euro on ollut vakauden ankkuri. Se on helpottanut yhtenäismarkkinoiden toimintaa euroalueen ja koko EU:n hyväksi. Euroalueen arvioitu potentiaalinen BKT:n kasvuvauhti on kiihtynyt 2,25 prosenttiin eli 0,2 prosenttiyksikköä vuodesta 2005, mikä on osittain rakenneuudistusten vaikutusta.

Tuottavuuden kasvu saavutti vuonna 2006 1,5 prosenttia, kun vuotuinen kasvuvauhti vuosina 2000–2005 oli 1,2 prosenttia. Eurooppa on kuitenkin jäljessä muista johtavista talouksista sekä investoinneissa tieto- ja viestintäteknologiaan että sen käytössä tuottavuuden lisäämiseen. Verkkotoimialojen ja -palvelujen avaaminen kilpailulle on ollut hidasta ja markkinoille tulolle on edelleen merkittäviä esteitä. Jotkin jäsenvaltiot ovat jäljessä sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanossa. Myöskään toimet teollis- ja tekijänoikeuskehyksen parantamiseksi ja standardoinnin nopeuttamiseksi eivät ole kantaneet hedelmää.

Sääntelyn parantamiseen tähtäävää EU:n suunnitelmaa toteutetaan, vaikkakin monien jäsenvaltioiden on vielä pantava täytäntöön tarvittavat välineet, kuten vaikutusten arvioinnit ja menetelmät hallinnollisen rasituksen mittaamiseksi ja vähentämiseksi.

Yrityksen perustaminen on lähes kaikissa jäsenvaltioissa entistä helpompaa ja halvempaa. Kokonaisuutena tarkasteltuna Euroopalla ei kuitenkaan ole vielä dynaamista yrittäjäkulttuuria. Liiketoimintaympäristön parantamiseksi toteutettavat toimet ovat liian usein yksittäisiä eivätkä osa pk-yritysten kasvuun tähtäävää kokonaisvaltaista lähestymistapaa. EU:n tavoitteena on kasvattaa T&K-investoinnit 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2010 mennessä. Jotta tätä tavoitetta voitaisiin lähestyä, jäsenvaltiot ovat sitoutuneet merkittävään T&K-investointien lisäämiseen, mutta kunnianhimoinen tavoitteenasettelu ei vielä näy tuloksina.

Työllisyyden kasvu on ollut vaikuttavaa, vaikkakin eräät alueet ja ryhmät eivät ole päässet tästä yhtä lailla osallisiksi. Monet jäsenvaltiot ovat alkaneet uudistaa eläkejärjestelmiään. Tämä on johtanut vanhempien työntekijöiden työllisyysasteen jatkuvaan ja voimakkaaseen nousuun, mutta 50 prosentin tavoitteeseen on vielä matkaa. Naisten työllisyysaste on 57,2 prosenttia. Se on noussut merkittävästi ja lähestyy 60 prosentin tavoitetta, vaikkakin jäsenvaltioiden pitäisi toteuttaa lisätoimia sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi työmarkkinoilla.

Noin puolet jäsenvaltioista on kehittänyt – tai on kehittämässä – toimintalinjojaan ns. joustoturvan pohjalta. Toteutetut toimenpiteet ovat kuitenkin edelleen hajanaisia. Käynnissä on pysyvä muutos passiivisista työmarkkinoista aktiivisiin. Jäsenvaltiot uudistavat sosiaaliturvajärjestelmiä erityisesti tekemällä muutoksia vero- ja etuusjärjestelmiinsä tasapainon löytämiseksi oikeuksien ja velvollisuuksien välille. Tietyille työntekijäryhmille (esim. vasta työelämään tulleille) on tarjolla joustavampia työsopimuksia, mutta niitä tukemassa ei ole riittävästi mahdollisuuksia hankkia uutta osaamista, joiden avulla työmarkkinoilla voi edetä. Muunlaisia sopimuksia koskevien sääntöjen uudistaminen on vaikeampi tehtävä, ja se on jäänyt vähälle huomiolle. Tämän vuoksi segmentoituminen jatkuu monilla työmarkkinoilla, joilla vakituksilla työntekijöillä on hyvä työsuhdeturva, mutta muiden sopimusehdot ovat heikommalla ja työsuhteen tulevaisuus epävarma.

Myöskään elinikäisessä oppimisessä ei ole päästy siihen mihin pitäisi, etenkin vähiten koulutettujen joukossa, jossa tarve on suurin. Koulutusjärjestelmät eivät vielä vastaa riittävästi työmarkkinoiden tarpeisiin.

EU on ottanut ensimmäiset askeleet muuttuakseen vähäisten hiilidioksidipäästöjen yhteiskunnaksi. Koko EU:ta koskevan Kioton tavoitteen saavuttamisessa on edistytty, ja EU asetti kevään 2007 Eurooppa-neuvostossa kunnianhimoiset tavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiselle ja uusiutuvan energian osuuden lisäämiselle vuoteen 2020 mennessä.

Tämän tiedonannon II osassa on tarkempi selvitys edistymisestä kussakin jäsenvaltiossa.

3. LISSABONIN STRATEGIAN SYVENTÄMINEN SEURAAVAN KAUDEN AIKANA

Vaikka EU:n talous on paremmassa kunnossa kuin vuonna 2005, uuden Lissabonin kauden alkamiseen liittyy maailmantalouden kasvun hidastuminen ja rahoitusmarkkinoiden kuohunnasta sekä öljyn ja raaka-aineiden hintojen noususta johtuvat riskit. Siksi nyt onkin aika päättää strategian toteuttamisen syventämisestä. Näin voidaan lujittaa luottamusta ja vahvistaa talouden perustekijöitä mahdollisesta talouden taantumasta selviytymiseksi.

3.1. Uudistusten läpivieminen kansallisella tasolla

Seuraavalla kaudella jäsenvaltioiden keskeinen haaste on toteuttaa jäljellä olevat uudistukset, erityisesti maakohtaisissa suosituksissa ja seurattavissa asioissa esitetyillä aloilla.

Koska uudistusten toteuttaminen ja tuloksien saaminen vie aikaa, komissio ehdottaa, että nykyiset suositukset pidetään lähes entisellään ja että niitä hienosäädetään ottaen huomioon kehitys, jota on tapahtunut sen jälkeen, kun ne keväällä 2007 vahvistettiin.

EU:n uuden sukupolven koheesiopoliittisten ohjelmien varoista yli 60 prosenttia on korvamerkittävä⁴ kansallisten uudistusohjelmien tukemiseen, jotta niiden vaikutus kasvuun ja työllisyyteen voitaisiin maksimoida. Vuosina 2007–2013 koheesioon on käytettävissä 347 miljardia euroa. Tätä täydentää noin 160 miljardin euron julkinen ja yksityinen kansallinen osarahoitus. Vuoteen 2013 asti käytetään vuosittain yhteensä 70 miljardia euroa, suurimmaksi osaksi kansallisten uudistusohjelmien tukemiseen. Nyt kun ohjelmasuunnitteluvaihe on saatu päätökseen, on tärkeää varmistaa, että menot vastaavat korvamerkittyjä sitoumuksia eikä niitä myöhemmin siirretä vähemmän tärkeisiin kohteisiin.

Paikalliset ja alueelliset viranomaiset ovat jo aktiivisesti mukana uudistetussa Lissabonin strategiassa korvamerkittyjen koheesio-ohjelmien ohjelmasuunnittelun ja toteuttamisen kautta. Tarvitaan lisätyötä, jotta voidaan vahvistaa laajempaa sidosryhmäosallistumista ja tehostaa kokemusten, ajatusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa, mikä on ennestäänkin strategian merkittävä vahvuus. Tässä yhteydessä komissio kiittää Euroopan parlamenttia, Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa ja alueiden komiteaa siitä, että ne ovat olleet hyvin kiinnostuneita seuraamaan erityisesti, missä laajuudessa eri sidosryhmät osallistuvat strategiaan.

3.2. Talouspolitiikan koordinoinnin vahvistaminen

Jäsenvaltioiden talouksien välillä on voimakas keskinäinen riippuvuus. Jos kaikki liikkuvat samaan suuntaan ja uudistusten ajoitus sovitetaan yhteen, saadaan monia hyötyjä. Lissabonin strategian uusi hallintotapa, joka korostaa EU:n ja jäsenvaltioiden välistä kumppanuutta, on osoittautunut onnistuneeksi. Uudistetussa strategiassa yhdenmetyt suuntaviivat ovat talouspolitiikan tiiviimmän koordinoinnin keskeinen väline. Ne tarjoavat yleiset puitteet, joissa eri kehitysvaiheissa olevat jäsenvaltiot, joiden yhteiskunnalliset järjestelmät ja institutionaaliset puitteet ovat erilaiset, voivat toteuttaa omia kansallisia uudistusohjelmiaan. Ne on määritelty riittävän laajasti, jotta poliittisen ympäristön muutokset voidaan ottaa huomioon. Myös siitä on jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välillä vahva yksimielisyys, että suuntaviivoja ei pitäisi muuttaa ja että olisi keskityttävä toteuttamiseen⁵.

Näistä syistä komissio ehdottaakin, että nykyiset suuntaviivat vahvistetaan uudelleen seuraavaksi kaudeksi, mutta päivitetään perustelut, joissa selitetään, missä kontekstissa suuntaviivat olisi toteutettava. Tähän kuuluu esimerkiksi, että painotetaan toimenpiteitä, joilla pyritään investoimaan ihmisiin ja työmarkkinoiden uudistamiseen. Jäsenvaltioiden olisi käytävä kansalliset uudistusohjelmansa läpi ja varmistettava, että ne ovat ajan tasalla uuden kauden alkaessa, ja niiden olisi edelleen otettava sidosryhmät laajasti mukaan kansallisten uudistusohjelmien kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Viimeisten kolmen vuoden kokemukset ovat osoittaneet, että uudistusten koordinointia on edelleen vahvistettava. Siksi komissio ehdottaakin, että jäsenvaltiot keskustelevat siitä, millaisella politiikalla ne vastaavat maakohtaisiin suosituksiin ja seurattaviin asioihin osana neuvostossa tehtävää monenvälistä seurantaa. Keskustelun jäsentämiseksi kunkin jäsenvaltion

⁴ Korvamerkittyjen varojen osuuden on oltava vähintään 60 prosenttia vähemmän kehittyneillä alueilla, jotka ovat lähentymisohjelmien nojalla tukikelpoisia, ja 75 prosenttia suhteellisesti vauraammilla alueilla, jotka ovat tukikelpoisia kilpailukyky- ja työllisyysohjelmien nojalla. Kynnysarvoja sovelletaan toukokuun 2004 jälkeen unioniin liittyneisiin jäsenvaltioihin vapaaehtoisesti.

⁵ Evaluation of the Integrated Guideline Package for Growth and Jobs, loppuraporttiluonnos, lokakuu 2007, Eureval and Rambøll Management ja Ecofin-neuvoston päätelmät (13.11.2007).

pitäisi esittää täytäntöönpanoraporttien osana toimintasuunnitelma, jossa luetellaan toimenpiteet, jotka jäsenvaltio aikoo suositusten ja/tai seurattavien asioiden johdosta toteuttaa.

Lisäksi uudistusten koordinointi on erityisen tarpeellista euroalueen osalta. Komissio esittää ennen vuoden 2008 kesää katsauksen EMUn toiminnasta sen kymmenvuotisen taipaleen kunniaksi. Katsauksessa tehdään myös ehdotuksia koordinoinnin ja hallinnon tehostamiseksi.

3.3. Yhteisön tasolla tarvittavat uudistukset, yhteisön Lissabon-ohjelma mukaan lukien

Uusi yhteisön Lissabon-ohjelma on yhteisön panos uudistettuun Lissabonin strategiaan. Se olisi nähtävä kansallisten uudistusohjelmien kaltaisena ohjelmana, jossa esitetään ne yhteisön toimet, jotka tuovat eniten lisäarvoa jäsenvaltioiden uudistuksille ja jotka vaikuttavat eniten kasvuun ja työllisyyteen. Jotkut yhteisön Lissabon-ohjelman toimenpiteet edellyttävät ainoastaan komission hyväksyntää, mutta useimmat edellyttävät myös neuvoston ja parlamentin ensisijaista hyväksyntää. Kaikilla EU:n toimielimillä on oltava yhteistä poliittista tahtoa päästä näistä toimenpiteistä sopimukseen seuraavan kauden aikana kasvun ja työllisyyden edistämiseksi. Yhteisön Lissabon-ohjelma esitetään kokonaisuudessaan erillisessä tiedonannossa.

On tärkeää, että jäljellä olevat yhtenäismarkkinoiden aukot paikataan yhteisön tasolla, etenkin palveluiden osalta, jotta kansallisista uudistuksista voidaan saada täysi hyöty. Komissio on äskettäin esittänyt näkemyksensä 2000-luvun yhtenäismarkkinoista⁶. Joitakin ehdotetuista toimenpiteistä viedään eteenpäin yhteisön Lissabon-ohjelman avulla. Niillä pyritään antamaan valtaa kuluttajille ja pienyrityksille sekä parantamaan yhtenäismarkkinasääntöjen täytäntöönpanoa ja soveltamista, esimerkiksi perustamalla kansallisen tason yhtenäismarkkinakeskuksia sekä seuraamalla säännöllisesti kulutushyödykkeiden hintakehitystä. Kuluttajalainsäädännön voimaan saattaminen antaa kuluttajille paremmat mahdollisuudet valita tuottajien väliltä, mikä lisää kilpailua.

3.4. Ulkoisten toimien muotoilu

Vaikka EU:n on suojeltava omia kansalaisiaan, etujaan ja arvojaan, protektionismi ei ole oikea ratkaisu. EU kuuluu maailman suurimpiin kaupankävijöihin ja sijoittajiin. EU:n avoimuus merkitsee teollisuudelle halvempia tuotantopanoksia, kuluttajille huokeampia hintoja ja laajempaa valikoimaa sekä liike-elämälle kannustinta kilpailuun ja uusia investointeja.

Lissabonin strategia toimii globalisoitumisen kontekstissa, ja tämä on otettava tehokkaammin huomioon sen toteuttamisessa. Tämä voidaan tehdä monilla eri tavoilla:

- EU:n pitäisi käyttää kaikkia välineitään sen varmistamiseksi, että EU:n avoimuus säilyy ja että vastapainona sen yritykset pääsevät lisääntyvässä määrin kolmansien maiden markkinoille.

Monenvälisiä neuvotteluja, erityisesti onnistuneesti loppuun saatettuja Dohan neuvottelukierroksen tuloksia ja käynnissä olevia kahdenvälisiä kauppasopimusneuvotteluja, on käytettävä uusien markkinamahdollisuuksien

⁶ 2000-luvun Euroopan yhtenäismarkkinat - KOM(2007) 724.

avaamiseksi ja tullien ja muiden kaupan esteiden poistamiseksi⁷. Neuvotteluissa olisi edistettävä myös sääntöihin perustuvaa lähestymistapaa, joka tukee sosiaalisen suojelun ja ympäristönsuojelun normien korkeaa tasoa. Lisäksi komissio raportoi vuosittain markkinoille pääsystä ja selvittää, missä maissa ja millä sektoreilla on vielä merkittäviä esteitä. Kyseisten maiden kanssa olisi periaatteessa aloitettava neuvottelut. Jos ongelmat eivät poistu, olisi harkittava kauppaa koskevien yhteisön välineiden käyttöä ja/tai toimia WTO:ssa. Erityistä huomiota kiinnitetään julkisten hankintojen markkinoille pääsyn parantamiseen ja immateriaalioikeuksien soveltamiseen, terveeseen kilpailuun sekä pk-yritysten markkinoillepääsyyn.

- EU:n pitäisi päivittää strateginen vuoropuhelunsa keskeisten kolmansien maiden kanssa molemmille osapuolille edullisten ratkaisujen löytämiseksi, tiukempien normien edistämiseksi ja sääntelyn lähentämiseksi.

Yhtenäismarkkinoista saadun kokemuksen ansiosta EU:lla on tarjota asiantuntemusta (esim. markkinoiden yhdistämisestä, sosiaalisesta suojelusta, työllisyydestä ja työntekijöiden oikeuksista, terveydenhuollosta, ympäristönsuojelusta, kilpailusäännöistä ja tulliasioista), josta voi olla hyötyä sen keskeisille kumppaneille. Keskustelut voisivat johtaa myös ratkaisuihin sellaisissa asioissa, joissa EU:lla on strategisia etuja valvottavanaan (esim. markkinoillepääsy, energia, ilmastonmuutos, muuttoliikkeen hallinta, ihmisarvoinen työ, tekniset standardit, immateriaalioikeudet ja pk-yrityspolitiikka). Uusia lähestymistapoja, joissa otetaan huomioon kunkin kumppanin erityisluonne, olisi perustettava, esimerkkinä äskettäin perustettu transatlanttinen talousneuvosto. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä unionin naapurimaihin.

3.5. Kansallisen tason, yhteisön tason ja kansainvälisten toimien yhdistäminen tehokkaaksi politiikaksi

Keväällä 2006 kokoontunut Eurooppa-neuvosto sopi neljästä ensisijaisesta alasta, jotka ovat uudistetun strategian tukipilarit (osaaminen ja innovointi, liiketoimintapotentiaalin vapauttaminen, investointi ihmisiin ja työmarkkinoiden uudistaminen, energia/ilmastonmuutos). Nämä ensisijaiset alat limittyvät toisiinsa. Yhdessä ne muodostavat yhdenmukaisen poliittisen lähestymistavan.

Kevään 2006 Eurooppa-neuvosto myös vahvisti kullekin ensisijaiselle alalle muutamia konkreettisia toimia, jotka oli määrä toteuttaa ennen ensimmäisen kauden päättymistä. Toimien toteutusaste on hyvä. Lähes kaikissa jäsenvaltioissa on nyt esimerkiksi mahdollista perustaa yritys viikossa keskitetyn palvelupisteen avulla. Yhteisistä joustoturvaperiaatteista on päästy sopuun. Hallinnollisen rasituksen vähentäminen vauhdittui merkittävästi Eurooppa-neuvoston päätettyä 25 prosentin tavoitteesta. Nämä esimerkit osoittavat, että uudistettua Lissabonin strategiaa voidaan käyttää tuottamaan välittömiä ja kouriintuntuvia etuja yrityksille ja kansalaisille. Tämä muodostaa vakaan pohjan, jolta Eurooppa-neuvosto voi edelleen edistää strategian toteuttamista sopimalla joistakin lisätoimista, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2010 mennessä.

⁷ Globaali Eurooppa kilpailijana maailmassa - EU:n kasvu- ja työllisyysstrategiaan liittyvä tiedonanto - KOM (2006) 567.

Uudistettu strategia perustuu kumppanuuteen, jossa otetaan huomioon, että yhteisiin haasteisiin vastaaminen edellyttää, että kaikki tasot hoitavat osuutensa. Ensisijaisten alojen määrittäminen on keino tuoda eri tasot yhteen. Jos on kyse toimista, jotka jäsenvaltioiden on toteutettava, ne olisi kirjattava kansallisiin uudistusohjelmiin. Jos ne edellyttävät yhteisön tason toimintaa, niitä olisi toteutettava yhteisön Lissabon-ohjelman puitteissa. Lisäksi monet niistä voidaan toteuttaa ainoastaan, jos niiden tukena on proaktiivinen ulkosuhdepolitiikka, jonka tavoitteena on auttaa EU:ta ohjaamaan globalisaatiota ja hyötymään sen tarjoamista mahdollisuuksista.

4. TOIMET NELJÄLLÄ ENSISIJAISELLA ALALLA

4.1. Investointi ihmisiin ja työmarkkinoiden uudistaminen

Joustoturva merkitsee tasapainoa työmarkkinoiden joustavuuden ja turvallisuuden välillä. Sillä pyritään varmistamaan, että kaikilla kansalaisilla on korkeatasoinen työllisyysturva eli he voivat helposti löytää hyvän työpaikan kaikissa aktiivisen elämänsä vaiheissa. Se auttaa yhtä lailla työntekijöitä kuin työnantajiakin hyödyntämään globalisaation tarjoamat mahdollisuudet. Kun työmarkkinaosapuolten kanssa on päästy sopimukseen, Eurooppa-neuvostoa pyydetään vahvistamaan komission ehdotus joustoturvan yhteisistä periaatteista⁸. Jäsenvaltioiden olisi nyt otettava periaatteet käyttöön ja räätälöitävä ne omaan erityisilanteeseensa sopiviksi.

On tärkeää tehostaa toimia, joilla torjutaan köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä ja osallistetaan marginaalissa olevia ihmisiä, erityisesti aktiivisella osallistamispolitiikalla. Köyhyyden vähentäminen on keskeisellä sijalla uudistetussa Lissabonin strategiassa, jossa painotetaan kasvua ja työllisyyttä sekä täytöntöönpanotoimia, joilla investoidaan ihmisten osaamiseen, luodaan yhtäläiset mahdollisuudet, tarjotaan riittävää sosiaalista suojelua ja kunnollisia työpaikkoja. Heikommin koulutettujen työntekijöiden, maahanmuuttajien ja työrajoitteisten tukemista on tehostettava, mm. osaamista kehittämällä.

Globalisaation aikakaudella koulutukseen ja osaamiseen panostaminen kaikissa ikävaiheissa on, paitsi ratkaisevaa Euroopan menestymisen kannalta, myös tehokkaimpia tapoja torjua epätasa-arvoa ja köyhyyttä. Lapsilla kehittyy hyvin varhain taito omaksua tietoa koko elämänsä ajan. Myöhemmin, perus- ja keskiasteen koulutuksessa, lukutaito on ehdoton edellytys menestymiselle. Joka viides 15-vuotias on kuitenkin Euroopassa vailla riittävää lukutaitoa. Joka kuudes 18–24-vuotias on käynyt vain peruskoulun. Tämän vuoksi heidän on hyvin vaikeaa päästä työmarkkinoille ja edetä siellä. Monet päätyvät pitkäaikaistyöttömiksi. Tähän liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa ei ole Euroopassa erityisemmin edistytty. On tehtävä määrätietoisesti työtä nuorten perusosaamisen kohottamiseksi ja vähennettävä merkittävästi koulunkäynnin keskeyttämistä. Resursseja on keskitettävä muutaman vuoden ajan ratkaisevan muutoksen aikaansaamiseksi.

Ulkomailla opiskelu voi olla tärkeä kannustin henkilökohtaiselle kehitykselle ja kielitaidon karttumiselle. Lähes kaksi miljoonaa eurooppalaista nuorta on voinut opiskella ulkomailla Erasmus-ohjelman välityksellä. Vielä useampien nuorten olisi päästävä hyödyntämään Erasmus-vaihtoa, niin että ajan myötä siitä tulisi tavanomainen osa korkeakouluopintoja.

⁸ Päämääränä yhteiset joustoturvaperiaatteet: uusia ja parempia työpaikkoja jouston ja turvan avulla - KOM(2007) 359.

Kun huolehditaan siitä, että työssä hankittu pätevyys tunnustetaan kaikkialla Euroopassa, ihmisillä on huomattavasti enemmän kannustimia hankkia uutta osaamista koko työuransa ajan. Eurooppalainen tutkintokehys, josta on äskettäin sovittu, auttaa saavuttamaan tämän tavoitteen, edellyttäen, että jäsenvaltiot mukauttavat kansalliset tutkintojärjestelmänsä ja -kehyksensä nopeasti siihen.

Osaamisen kehittäminen ja elinikäinen oppiminen tukevat joustoturvapolitiikkaa lisäämällä joustavuutta, työllisyysturvaa ja liikkuvuutta työpaikkojen välillä. Ammattikoulutuspolitiikkaa on vahvistettava ja kohdennettava, jotta voidaan vastata aktiivisen ikääntymisen haasteeseen ja lisätä tuottavuutta ja työllistettävyyttä. Euroopan sosiaalirahasto voi olla tässä merkittävästi mukana.

Tulevaisuuden osaamistarpeiden ennustamiseksi ja seuraamiseksi olisi tehtävä enemmän. Useilla aloilla on huutava työvoimapula ja osaamisvaje, ja EU:n on parannettava työvoiman liikkuvuutta alueellisesti ja kansallisesti sekä määriteltävä hallittu maahanmuuttopolitiikka, johon liittyy toimenpiteitä maahanmuuttajien taloudellisen ja sosiaalisen kotoutumisen parantamiseksi.

Yhtenäismarkkinakatsauksen ohella komissio on esittänyt näkemyksensä väyliä, mahdollisuuksia ja yhteisvastuuta koskevaksi ohjelmaksi ja käynnistänyt julkisen kuulemisen saadakseen näkemyksiä näistä tärkeistä kysymyksistä. Niitä käytetään laadittaessa uudistettua sosiaalipoliittista ohjelmaa, joka on määrä hyväksyä vuoden 2008 puoliväliin mennessä.

Investoidaan enemmän ihmisiin pitämällä työllisyyden ja koulutuksen lähtökohtana elämäntapaajattelua, nykyaikaistetaan työmarkkinoita ja vahvistetaan sosiaalista osallistamista:

Yhteisön toiminta:

- komissio esittää vuoden 2008 puoleenväliin mennessä mahdollisuuksiin, väyliin ja yhteisvastuuseen perustuvan ehdotuksen uudistetuksi **sosiaalipoliittiseksi ohjelmaksi**, jossa otetaan huomioon Euroopan uusi sosiaalinen todellisuus ja käsitellään mm. sellaisia aiheita kuin nuoret, koulutus, muuttoliike ja väestönkehitys;
- komissio tekee ehdotuksia osaamisvajeiden korjaamiseksi parantamalla Euroopan **tulevien osaamisvaatimusten** ennustamista ja seuranta;
- komissio tekee vuonna 2008 ehdotuksia yhteisestä **maahanmuuttopolitiikasta**.

Jäsenvaltioiden pitäisi:

- panna sovitut yhteiset **joustoturvaperiaatteet** täytäntöön määrittelemällä etenemistapa kansallisissa uudistusohjelmissaan vuoden 2008 loppuun mennessä;
- lisätä kohtuuhintaisten laadukkaiden **lastenhoitopalvelujen** saatavuutta yhteisön ja kunkin jäsenvaltion omien tavoitteiden mukaisesti;
- asettaa tavoitteeksi vähentää merkittävästi **koulunkäynnin keskeyttämistä** ja parantaa **peruslukutaitoa** sekä laatia tätä koskevia toimintasuositteluita;
- yhdistää kansalliset ja alueelliset ohjelmat **Erasmus-ohjelmaan** kansainväliseen opiskelijavaihtoon osallistuvien määrän lisäämiseksi;

- laatia vuoteen 2010 mennessä eurooppalaista tutkintokehystä vastaava kansallinen tutkintokehys.

4.2. Liiketoimintapotentiaalin vapauttaminen erityisesti pk-yrityksissä

Liiketoimintaympäristö on Euroopassa parantunut, kun jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön kevään 2006 Eurooppa-neuvoston päätökset ottaa käyttöön keskitetyt palvelupisteet ja vähentää yrityksen perustamiseen kuluva aika yhteen viikkoon tai sen alle. EU:n on nyt mentävä pidemmälle ja sovittava yhdenmukaisuudesta lähestymistavasta, jossa puututaan pk-yritysten kehityksen esteisiin kaikissa vaiheissa ja joka mahdollistaa useampien pienyritysten kasvun suuremmiksi yrityksiksi, jotka kilpailevat menestyksekkäästi globaaleilla markkinoilla. Lähestymistapa voitaisiin sisällyttää pienyrityksiä koskevaan säädökseen, jossa määritetään periaatteet ja konkreettiset toimenpiteet pk-yritysten tukemiseksi koko niiden elinkaaren ajan.

Selkeä unionin tason prioriteetti on paikata yhtenäismarkkinoiden aukot, etenkin palveluiden osalta, jotta kansallisista uudistuksista voidaan saada täysi hyöty. Se, että jäsenvaltiot panevat palveludirektiivin täytäntöön kattavasti ja oikea-aikaisesti, luo aidot yhtenäismarkkinat palveluille ja tarjoaa lisäksi merkittävän tilaisuuden yhtenäistää menettelyjä, karsia byrokratiaa, helpottaa markkinoille pääsyä ja vauhdittaa yhteentoimivien sähköisen hallinnon sovellusten käyttöönottoa.

EU:n sääntelyn parantamiseen tähtäävä suunnitelma alkaa tuottaa tuloksia ja hallinnollista raskautta pitäisi vähentää EU:n tasolla 25 prosenttia. Jäsenvaltiot ovat sitoutuneet yhtä kunnianhimoisiin tavoitteisiin kansallisella tasolla. Julkishallinnon nykyaikaistaminen mm. yhteentoimivan tieto- ja viestintätekniikan osalta on tärkeä osa pk-yritysten liiketoimintaympäristön parantamista, ja sen merkitystä innovoinnin lähteenä on aliarvioitu. Monet viranomaiset vastaavatkin jo kasvaviin odotuksiin osana parempaan sääntelyyn tähtäävää ohjelmaa. Ne kohtelevat yrityksiä ja kansalaisia asiakkaina, käyttävät uutta tekniikkaa, edistävät sosiaalista innovointia ja muuttavat organisaatiotaan läpinäkyvän ja luotettavan palvelun ja tehokkaan muutoksenhaun tarjoamiseksi. Komissio aikoo edistää hyvien esimerkkien jakamista.

Liiketoimintapotentiaalin vapauttaminen:

Yhteisön toiminta:

- hyväksytään **pienyrityksiä koskeva eurooppalainen säädös**, jossa esitetään **yhdenmukainen toimintalinja** kasvupotentiaalin vapauttamiseksi **pk-yritysten** elinkaaren kaikissa vaiheissa;
- pyritään tavoitteeseen, jonka mukaan EU:n **hallinnollisia rasitteita** vähennetään 25 prosentilla vuoteen 2012 mennessä, ja toteutetaan kunnianhimoista **yksinkertaistamisohjelmaa**;
- **lujitetaan yhtenäismarkkinoita**, lisätään **kilpailua palvelusektorilla** ja jatketaan rahoituspalvelumarkkinoiden yhdenmukaistamista

Jäsenvaltioiden pitäisi:

- työskennellä koko ajan johdonmukaisesti **palveludirektiivin** täytäntöönpanemiseksi vuoden 2009 loppuun mennessä; saada kansallisen lainsäädännön katselmus ja arviointi päätökseen

ennen vuoden 2008 loppua ja perustaa samaan aikaan yhteyspiste ja sähköiset menettelyt sekä ottaa käyttöön toimiva valtioiden rajat ylittävä hallinnollisen yhteistyön järjestelmä;

*- asettaa ja ilmoittaa kansalliset **hallinnollisten rasitteiden vähentämistavoitteet** ennen kevään 2008 Eurooppa-neuvostoa;*

*- hyödyntää kaikin tavoin palveludirektiivin täytäntöönpanon tarjoamia mahdollisuuksia ja sääntelyn parantamiseen tähtäävää ohjelmaa **julkishallinnon nykyaikaistamisen jatkamiseksi**.*

4.3. Panostus osaamiseen ja innovointiin

Kevään 2006 Eurooppa-neuvoston päätösten seurauksena jäsenvaltiot ovat asettaneet tavoitteita ja toteuttaneet toimia tutkimus- ja kehitysinvestointien lisäämiseksi. Komission ehdotusten pohjalta ollaan käynnistämässä Euroopan tutkimusneuvostoa ja useita yhteisiä teknologia-aloitteita. Euroopan innovointi- ja teknologiainstituutin (EIT) odotetaan aloittavan työnsä vuonna 2009. Uusista koheesiopoliittisista ohjelmista suunnataan yli 85 miljardia euroa osaamiseen ja innovointiin kohdistuviin investointeihin.

Tämä on hyvä alku, mutta se ei riitä EU:n kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava lisätoimenpiteitä saavuttaakseen vuotta 2010 koskevat T&K-investointitavoitteensa. Erityisen tarpeellista tämä on siksi, että EU:n T&K-menot laskivat hieman suhteessa BKT:hen vuonna 2006, kun T&K-menojen kasvu ei ollut yhtä vahvaa kuin BKT:n.

Globalisaation myötä T&K-toimintaa ulkoistetaan yhä enenevässä määrin muualle maailmaan. Euroopassa innovaatioiden suojaaminen ja suojan ylläpitäminen on edelleen liian kallista. Sisällön jakeluoikeudet ovat yhä kansallisia. Yhteentoimivien standardien asettaminen on aivan liian hidasta. Taajuuksia hallinnoidaan edelleen hajallaan, mikä jarruttaa uusien korkean teknologian tuotteiden ja valtioiden rajat ylittävien palvelujen kehittämistä. Korkeakoulujen, tutkimuslaitosten, yritysten ja tutkijoiden yhteistyöllä on liian monia esteitä, myös lainsäädännöllisiä. Tämä estää myös hyödyntämästä Euroopan perinteistä vahvuutta: ihmisten luovuutta ja kekseliäisyyttä.

Suunnan kääntämiseksi Eurooppa tarvitsee ”viidennen vapauden” – osaamisen vapauden – täydentämään tavaroiden, palvelujen, ihmisten ja pääoman vapaata liikkuvuutta. Tämä viides vapaus vauhdittaisi EU:n muuttumista innovoivaksi, luovaksi osaamistaloudeksi:

- Yksi ulottuvuus on todellinen eurooppalainen tutkimusalue, jossa perusedellytykset innovoinnin edistämiseksi ja palkitsemiseksi ovat kohdallaan ja jossa EU:n ja jäsenvaltioiden T&K-ohjelmat täydentävät toisiaan, jossa resurssit jaetaan kilpailun pohjalta huippuosaamiseen, jossa korkeakoulujen ja yritysten on helppo tehdä yhteistyötä, tutkinnot tunnustetaan kaikilta osin ja opiskelijat, tutkijat ja osaavat työntekijät voivat liikkua vapaasti ja toimia helposti yhteistyössä maailmanlaajuisen tiedeyhteisön kanssa;
- Euroopan on myös yhdistettävä resurssejaan, jotta voidaan tarjota uudenlaista suuren mittakaavan infrastruktuuria tulevaisuuden laboratorioille ja instrumenteille, jotka ovat välttämättömiä, jos halutaan pysyä seuraavina vuosikymmeninä tutkimuksen kärjessä. On sovittu yhteisestä toimintatavasta, jolla ensisijainen tutkimusvälineistö lasereista, teleskoopeista ja merentutkimusvälineistöstä syöpätutkimuksen

tietokantoihin määritetään. Koska resursseja tarvitaan niin paljon, että se ylittää minkä tahansa yksittäisen jäsenvaltion kapasiteetin, on aika tehdä kansalliset päätökset siitä, miten voimat yhdistetään.

- Tieto- ja viestintätekniikka on nopeiden internetyhteyksien tukemana avain tuottavuuden lisäämiseen ja innovoinnin edistämiseen Euroopassa. Liian monet pienyritykset ja kansalaiset ovat vielä vailla nopeita internetyhteyksiä, mikä on kehityksen ja innovointipotentiaalin esteenä. Tietoliikennemarkkinoiden kilpailun lisäämisen ohella tarvitaan kansallisia suunnitelmia, joilla varmistetaan, että vuoteen 2010 mennessä 30 prosenttia EU:n väestöstä käyttää nopeita internetyhteyksiä.

”Viidennen vapauden” eli osaamisen vapaan liikkuvuuden toteuttaminen käytännössä:

Yhteisön toiminta:

- parannetaan innovoinnin **perusedellytyksiä** luomalla yhdenmukainen patenttisuojajärjestelmä ja yhden kohtuuhintaisen patentin järjestelmä; yhtenäistetään hajanaiset immateriaalioikeuksia koskevat säännöt erityisesti sisällön levittämisen helpottamiseksi; vauhditetaan yhteentoimivien standardien asettamista ja edetään kohti yhteistä taajuuksien hallintaa; ja parannetaan riskipääoman saantia;
- poistetaan esteet **tutkijoiden kansainväliseltä liikkuvuudelta** ns. Eurooppa-passin avulla;
- yhdistetään EU:n ja jäsenvaltioiden **tutkimus- ja kehitysresursseja, jotta voidaan varmistaa niiden käytön vaikuttavuus**. Tätä varten sovitaan vuoden 2008 loppuun mennessä, millä alueilla yhteisiä ohjelmia toteutetaan, ja käynnistetään yhteisiä hanke-ehdotuspyyntöjä vuoden 2010 loppuun mennessä;
- luodaan **maailmanluokan tutkimusinfrastruktuurin uusi sukupolvi** laatimalla vuoden 2009 loppuun mennessä etenemissuunnitelmat, joiden mukaan 35 yhteisesti sovittua hanketta käynnistetään⁹. Maailmanlaajuisia hankkeita käsittelevä vuoropuhelu aloitetaan asianomaisten kansainvälisten kumppaneiden kanssa vuoden 2008 aikana;
- parannetaan kilpailua **nopeiden internetyhteyksien** markkinoilla hyväksymällä tietoliikennealan uudelleentarkastelu toukokuuhun 2009 mennessä.

Jäsenvaltioiden pitäisi:

- koordinoita toimia paremmin **innovoinnin perusedellytysten** kohentamiseksi;
- osoittaa, miten kansalliset **T&K-investointitavoitteet** saavutetaan vuoteen 2010 mennessä ja miten niiden T&K-strategiat edesauttavat eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamista;
- poistaa esteet **tutkijoiden liikkumiselta** julkisten ja yksityisten tutkimuskeskusten välillä;
- laatia vuoden 2008 loppuun mennessä kansalliset strategiat, joissa määritetään **se uuden sukupolven maailmanluokan tutkimusinfrastruktuuri**, johon ne haluavat osallistua;

⁹ Euroopan tutkimusinfrastruktuurien strategiafoorumi (ESFRI), tutkimusinfrastruktuureja koskeva kehittämissuunnitelma (European Roadmap for Research Infrastructures), raportti 2006 + neuvoston päätelmät 21.–22.5.2007.

- asettaa kansallisissa uudistusohjelmissaan **nopeiden internetyhteyksien** käytölle kansalliset tavoitteet¹⁰, joilla pyritään siihen, että EU:n väestöstä 30 prosentilla ja kaikilla kouluilla olisi käytössään nopea internetyhteys vuoteen 2010 mennessä.

4.4. Energia ja ilmastonmuutos

Kevään 2007 Eurooppa-neuvosto sitoutui tekemään Euroopasta vähäisten hiilidioksidipäästöjen talouden, jonka energiahuolto on varma, kestävä ja kilpailukykyinen. Se sopi kunnianhimoisista tavoitteista kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, energiatehokkuuden lisäämiseksi ja uusituvan energian käytön edistämiseksi vuoteen 2020 mennessä. Seuraavalla kaudella haasteena on luoda puitteet ja välineet, joilla nämä tavoitteet voidaan saavuttaa, ja sopia YK:n puitteissa yhtä kunnianhimoisista tavoitteista muun maailman kanssa.

Koko talouden on tartuttava toimeen näin kauaskantoisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Markkinalähtöiset välineet, kuten päästökauppajärjestelmä, kannustavat talouden toimijoita vähentämään päästöjä kustannustehokkaimmalla tavalla. Vahvistettua päästökauppajärjestelmää olisi täydennettävä toimin, joilla saadaan aikaan oikeudellisesti sitovat kansalliset tavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiselle ja uusiutuvan energian käytön lisäämiselle. Keinovalikoimaan voi kuulua kohdennettua sääntelyä, taloudellisten instrumenttien, kuten tukien, verokannustimien tai avoimien tarjouskilpailujen, tehokas käyttö sekä läpinäkyvyyttä lisääviä toimia, kuten ympäristömerkinnät tai ympäristötilinpito. Nopeimmin tuloksiin päästään energiatehokkuudessa, jossa viranomaiset voivat toimia pioneereina. Kaikkien näiden toimien rinnalla tarvitaan jatkuvaa panostusta tutkimukseen ja kehitykseen sekä uuden tekniikan aktiivista käyttöönottoa, kuten komissio hiljattain linjasi ehdotuksissaan strategiseksi energiateknologiasuunnitelmaksi¹¹.

Kilpailukykyisemmät ja yhdentyneemmät energian sisämarkkinat tulevat lisäämään merkittävästi unionin energiahuollon varmuutta, kestävyyttä ja kilpailukykyä. Tämä edellyttää uusia investointeja infrastruktuurin ja yhteyksien parantamiseen, parempaa varastojen hallintaa, yhteisvastuumekanismeja ja monipuolisempaa energialähteiden käyttöä. Samalla kaikki politiikanalat on mukautettava ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Vaikka ilmastonmuutosta voidaankin hillitä hyväksyttävälle tasolle määrätietoisilla globaaleilla toimilla, sitä ei voida estää. Tämä tosiasia on otettava politiikassa huomioon ja minimoitava sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset samalla kun kehitetään uuden teknologian potentiaalia EU:n teollisuuden kilpailukykyyn lisäämiseksi.

Euroopasta energiatehokas vähäisten hiilidioksidipäästöjen talous:

Yhteisön toiminta:

- hyväksytään säädösehdotukset **sähkön ja kaasun sisämarkkinoiden** toteuttamiseksi ja hyväksytään **ilmastonmuutospaketti**, jotta käyttöön saadaan sellaiset edellytykset, joiden avulla on mahdollista vähentää kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 20 prosenttia ja nostaa uusiutuvien energianlähteiden osuus 20 prosentiin vuoteen 2020 mennessä;

¹⁰ Komissio seuraa EU:n internetitalouden kehitystä vuonna 2008 luotavan laajakaistaindeksin avulla.

¹¹ Euroopan strategisen energiateknologiasuunnitelman laatiminen - KOM(2006) 847.

- edistetään elinkeinopolitiikkaa, jossa on tavoitteena entistä **kestävämpi tuotanto ja kulutus** ja jossa painotetaan uusiutuvia energianlähteitä sekä hiilidioksidipäästöiltään vähäisiä ja luonnonvaroja tehokkaammin käytettäviä tuotteita, palveluja ja teknologioita;

- **tarkistetaan energiaverotusta koskevaa direktiiviä**, jotta sillä olisi tiiviimpi yhteys EU:n energia- ja ympäristötavoitteisiin;

- vahvistetaan **rakennusten energiatehokkuutta** koskevan direktiivin vaatimuksia.

Jäsenvaltioiden pitäisi:

- **tarkistaa**, että niiden **taloudelliset instrumentit**, kuten verotus, tuet ja perittävät maksut, edistävät ilmastonmuutoksen torjuntaa kustannustehokkaalla tavalla;

- vaatia, että hankintaviranomaiset sisällyttävät **energiatehokkuuden** järjestelmällisesti niihin kriteereihin, joiden perusteella julkisia hankintoja koskevat sopimukset tehdään;

- asettaa virastorakennuksille **sitovat energiankulutuksen vähentämistavoitteet**;

- parantaa **energiaverkkojen yhteenliittämistä**.

5. JATKOTOIMET KEVÄÄLLÄ 2008 KOKOONTUVAN EUROOPPA-NEUVOSTON JÄLKEEN

Uudistettu Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategia tuottaa jo tulosta. Euroopalla on nyt yhteinen asialista, välineistö, jolla työstää yhteisiä haasteita yhteistyössä, ja tehokas seuranta hoidetaan vuosittain kevään Eurooppa-neuvostossa.

Kaikki on valmiina, jotta kevään 2008 Eurooppa-neuvosto voi **käynnistää seuraavan kunnianhimoisen kauden**

- hyväksymällä 4 jaksossa esitetyillä neljällä ensisijaisella alalla toteutettavat toimet;
- vahvistamalla yhdenmukaiset suuntaviivat seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi;
- vahvistamalla komission ehdotukset maakohtaisiksi suosituksiksi ja seurattaviksi asioiksi;
- kehittämällä jäsenvaltioita toteuttamaan loputkin kansallisiin uudistusohjelmiin sisältyvät uudistukset ja huolehtimaan siitä, että niillä on uudelle kaudelle ajantasaiset kansalliset uudistusohjelmat; kehittämällä jäsenvaltioita esittämään neuvostolle ja komissiolle vuotuisissa täytäntöönpanoraporteissaan konkreettiset toimintasuunnitelmat, joissa esitetään, millä keinoilla ja millä aikataululla maakohtaiset suositukset ja seurattavat asiat toteutetaan;
- vahvistamalla uuden yhteisön Lissabon-ohjelman;
- kehittämällä jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä kansallisten ja alueellisten parlamenttien kanssa vuotuisten keskustelujen järjestämiseksi kansallisten uudistusohjelmien ja maakohtaisten suositusten toteuttamisesta;

- kehottamalla jäsenvaltioita varmistamaan, että koheesiorahastoja käytetään korvamerkintäsäännösten mukaisesti, jotta niillä on mahdollisimman suuri vaikutus kasvuun ja työllisyyteen;
- kannustamalla kansallisia Lissabon-koordinaattoreita jatkamaan kokemusten vaihtoa uudistuksista, erityisesti neljällä ensisijaisella alalla ja sidosryhmien osallistumisen vahvistamisesta;
- kehottamalla Euroopan parlamenttia aktiiviseen rooliin seuraavalla kaudella, mm. kansallisten parlamenttien kanssa käytävän vuoropuhelun välityksellä.